

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan Brouwerseiland, gemeente Schouwen–Duiveland

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

22 april 2016 / projectnummer: 3049

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

Brouwerseiland BV wil de Middelpaathaven aan de Brouwersdam omvormen tot een nieuwe eilandengroep met recreatiewoningen, ligplaatsen, commerciële nautische voorzieningen en bijbehorende centrumvoorzieningen (hierna: Brouwerseiland). Voor de ontwikkeling van Brouwerseiland moet een bestemmingsplan worden vastgesteld. Omdat significante effecten op Natura 2000-gebieden op voorhand niet kunnen worden uitgesloten moet hiervoor, naast de benodigde Passende beoordeling, een plan-milieueffectrapport (MER) worden opgesteld. Voor de aanleg van de jachthaven met ligplaatsen en voor vakantiedorpen van meer dan 25 ha geldt daarnaast een m.e.r.-beoordelingsplicht. De initiatiefnemer heeft gekozen om het plan-MER voor het bestemmingsplan direct te combineren met een project-MER voor de jachthaven.

In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')¹ zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER². Het MER is ondanks de hoge informatiedichtheid toegankelijk opgesteld. De teksten zijn helder en ze worden ondersteund door goed kaartmateriaal. In het MER en met name in het *memo management sediment in aanlegfase* wordt beschreven op welke wijze vertroebeling wordt voorkomen. De werkzaamheden vinden plaats in een met dammen afgesloten gebied met uitlaten voor overtollig water met 'vis-overlaat'. Het uitstromende water zal worden gemonitord op vertroebeling. Uit het MER blijkt dat als een grenswaarde voor vertroebeling wordt overschreden, extra maatregelen genomen zullen worden. De Commissie onderschrijft deze aanpak maar stelt vast dat de grenswaarde nog niet is onderbouwd of gerelateerd is aan het doorzicht in de Grevelingen en de instandhoudingsdoelstellingen voor visetende vogels. Natura 2000-gebied *de Grevelingen* is een van de belangrijkste gebieden voor visetende watervogels van Noordwest Europa. Deze vogels vissen op zicht en zijn daardoor afhankelijk van een goed doorzicht. Doordat de grenswaarde niet is onderbouwd kunnen negatieve gevolgen voor deze vogels niet uitgesloten worden. Het voornemen is daarmee op dit moment nog niet uitvoerbaar binnen de kaders van de Natuurbeschermingswet 1998. De Commissie ziet wel mogelijkheden om tot een uitvoerbaar alternatief te komen, zie hiervoor hoofdstuk 2.

De Commissie is van oordeel dat, met uitzondering van de onderbouwing van de grenswaarde voor vertroebeling bij de uitlaten, het MER de essentiële informatie bevat om een besluit te kunnen nemen waarin het milieubelang volwaardig wordt meegewogen.

Uit het MER blijkt dat de initiatiefnemer grote ambities heeft op het gebied van duurzaamheid en innovatie. De Commissie is van oordeel dat deze ambities beperkt zijn door vertaald naar het duurzaamheidsalternatief en de maatregelen daarin. Zie hierover verder hoofdstuk 2.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectstukken, voor zover digitaal beschikbaar, vindt u door op www.commissiemer.nl projectnummer 3049 in te vullen in het zoekvak.

² Inclusief nagezonden stukken en wijzigingen in stukken, zie ook bijlage 1. Een belangrijk stuk bij de beoordeling van de Commissie was "memo management sediment in aanlegfase". Deze stukken hebben nog niet ter inzage gelezen. De Commissie adviseert alle nagezonden en gewijzigde stukken in de volgende stap van de besluitvorming openbaar te maken.

Daarnaast doet de Commissie in hoofdstuk 3 een aanbeveling voor monitoring van de ontwikkeling van natuurwaarden.

2. Toelichting op het oordeel

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en doet zij aanbevelingen voor de op te stellen aanvulling. Deze aanbevelingen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming.

2.1 Onderbouwing grenswaarde vertroebeling *de Grevelingen*

Natura 2000-gebied *de Grevelingen* is een van de belangrijkste gebieden voor visetende watervogels van Noordwest Europa. Deze vogels vissen op zicht en zijn daardoor afhankelijk van een goed doorzicht. Het voornemen leidt zonder maatregelen tot een toename van vertroebeling, hetgeen kan leiden tot een minder goed doorzicht.

In het MER, de Passende beoordeling en nagezonden stukken³ wordt ervan uitgegaan dat vertroebeling van het Natura 2000-gebied *de Grevelingen* wordt voorkomen door het plaatsen van een damwand tijdens de werkzaamheden en een cascade van uitlaten. Deze uitlaten zijn hoog geplaatst, zodat zoveel mogelijk materiaal zal bezinken en niet uit zal stromen. Bij de uitlaten wordt gemeten in hoeverre het water dat uitstroomt troebel is. Wordt het troebel, dan wordt de uitlaat gesloten en een volgende geopend. Met het bevoegd gezag voor de Natuurbeschermingswet 1998 worden grenswaarden afgesproken. Boven deze grenswaarde worden extra maatregelen ingesteld, inclusief het eventueel tijdelijk staken van de werkzaamheden. De hoogte van deze grenswaarde wordt voorlopig gesteld op 100mg/l maar zal, na metingen aan de huidige achtergrondwaarden en het doorzicht, door het bevoegd gezag nader worden bepaald.

De Commissie onderschrijft in principe deze aanpak en ziet dat met deze maatregelen veel vertroebeling voorkomen kan worden. De initiële grenswaarde van 100 mg/l wordt echter niet nader gemotiveerd. Gesteld wordt dat bij stormen veel hogere waarden worden bereikt. Dit wordt echter niet onderbouwd door gemeten waarden en het wordt ook niet in verband gebracht met de instandhoudingsdoelstellingen voor visetende watervogels. Zolang de grenswaarde niet is onderbouwd kan aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebied De Grevelingen, meer in het bijzonder de visetende vogels, niet uitgesloten worden. Het voornemen is daarmee op dit moment nog niet uitvoerbaar binnen de kaders van de Natuurbeschermingswet (1998).

De Commissie adviseert een uitvoerbaar alternatief te beschrijven waarin aantasting van natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, meer in het bijzonder effecten op visetende watervogels, uitgesloten kan worden.

³ Zie ook bijlage 1 voor een overzicht van de betrokken documenten.

Een uitvoerbaar alternatief kan mogelijk worden bereikt door de grenswaarde op dit moment in te stellen op of rond de achtergrondconcentratie. Zo kan voorkomen worden dat een toename aan zwevend sediment het doorzicht negatief kan beïnvloeden. Door daarnaast langdurig de achtergrondconcentratie te monitoren, kan op termijn wellicht onderbouwd worden dat een eventuele hogere grenswaarde niet afwijkt van natuurlijke fluctuaties.

3. Aandachtspunten voor de besluitvorming

De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen. De Commissie wil met onderstaande aanbevelingen een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

3.1 Duurzaamheid en innovatie

Uit de tekst van het MER spreekt een grote ambitie op het gebied van duurzaamheid en innovatie. Dit heeft zich echter maar beperkt vertaald naar alternatieven en maatregelen. Het duurzaamheidsalternatief bevat vooral gangbare technieken, zoals energiebesparing, decentrale duurzame energievoorziening en reductie van het gebruik van grondstoffen. De Commissie mist hierbij meer vooruitstrevende technieken, zoals volledig energieneutrale woningen, grondstoffenpaspoort voor gebouwen en nieuwe sanitatietechnieken⁴. De Commissie is van mening dat er meer maatregelen denkbaar zijn binnen het duurzaamheidsalternatief⁵, en dat daarmee besluitvorming over het voornemen vanuit een breder perspectief zou kunnen plaatsvinden.

- De Commissie beveelt aan om voor de verdere uitwerking van het initiatief de mogelijkheid voor verdergaande energiebesparende en duurzame maatregelen nader te beschrijven.

3.2 Monitoring

In het MER wordt aangegeven dat het voorkeursalternatief per saldo leidt tot een verbetering van de lokale biodiversiteit en de lokale natuurwaarden. De redenering acht de Commissie op grond van het MER plausibel. Dat neemt niet weg dat er in de ontwikkeling van het project onzekerheden zijn, en dat bijsturing soms nodig zal zijn. Goede monitoring van de ontwikkelingen is daarvoor van belang.

- De Commissie geeft in overweging om de natuur onder water en boven water zodanig gedetailleerd⁶ te monitoren dat toetsing aan doelbereik en bijstelling van het beheer mogelijk is.

⁴ Bijvoorbeeld vacuümtoiletsystemen in combinatie met voedselrestenvermalers. Het draagt bij aan waterbesparing en het restproduct kan worden verwerkt tot biogas.

⁵ De duurzaamheidsvisie biedt een toetsingskader om innovatieve maatregelen op duurzaamheid en geschiktheid voor Brouwerseiland te toetsen. In het kader van de besluitvorming over het voornemen zijn deze innovatie-maatregelen in het MER echter buiten beschouwing gelaten.

⁶ De aanzet voor het monitoringprogramma (p. 188-189) richt zich vooral op het onderwaterleven terwijl ook de ontwikkelingen boven water relevant zijn. Statistisch gezien (vuistregel) kunnen na circa de eerste 6 meetjaren gefundeerde uitspraken worden gedaan.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Brouwerseiland BV

Bevoegd gezag: Gemeente Schouwen–Duiveland

Besluit: vaststellen of wijzigen van een bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.: D.10

Activiteit: Brouwerseiland BV wil de Middelpaathaven aan de Brouwersdam omvormen tot een nieuwe eilandengroep met recreatiewoningen, ligplaatsen, commerciële nautische voorzieningen, winkels en horeca. Hiervoor moet een bestemmingsplan worden vastgesteld. Voordat de gemeenteraad van Schouwen–Duiveland hierover besluit, worden de milieugevolgen onderzocht in een milieueffectrapport.

Procedurele gegevens:

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 26 mei 2015

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 13 juli tot en met 31 augustus 2015

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 10 september 2015

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 10 februari 2016

ter inzage legging van het MER: 8 februari tot en met 21 maart 2016

toetsingsadvies uitgebracht: 22 april 2016

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. drs. G.B. Dekker

mw. drs. W. Smal (secretaris)

dhr. ir. J.H. van der Vlist (voorzitter)

dhr. ing. R.L. Vogel

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie: <http://www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie>

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- MER Brouwerseiland Schouwen-Duiveland, 2 februari 2016;
- Bijlagen bij het MER Brouwerseiland Schouwen-Duiveland, 2 februari 2016;
- Samenvatting MER;
- Voorontwerp Bestemmingsplan, 2 februari 2016;
- Vormvrije mer-beoordeling en aanvulling Ontgrondingen Brouwerseiland, 19 februari 2016;
- Aanvulling MER memo management sediment in aanlegfase, 5 april 2016.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 800
3511 ML Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

